

עבודת סיום קורס "פסיכופתולוגיה"

1. שם משפחה ושם פרטי: _____ 2. מס' תעודת זהות: _____ 3.
המייל האישי: _____ 4. מספר טלפון: _____

מטלה מס' 3- הפרעת אישיות גבולית

1. מה הם המאפיינים המשותפים לכל הפרעות האישיות? במה נבדלות הפרעות האישיות מהנירוזות (הפרעות חרדה) מצד אחד ומהפסיכוזות מצד שני?

הפרעות אישיות מתפתחות בדרך כלל בתקופת ההתבגרות או בשנות הבגרות המוקדמות והן מאופיינות לרוב בדפוס התנהגותי מוכלל ולא גמיש אשר שונה באופן משמעותי מהציפיות החברתיות והתרבותיות. דפוס ההתנהגות המאפיין את הפרעות האישיות הינו דפוס הנמשך לאורך זמן ואינו מותאם לדרישות ההסתגלות של הסביבה, הבא לידי ביטוי בתפיסה, ויסות רגשי, חרדה ושליטה בדחפים. ההפרעות האישיות המאופיינות בדפוס התנהגות זה לרוב מעוררות קושי הן לפרט בתחומי תפקוד שונים והן לסביבתו, לדוגמא: התנהגות אלימה, אומללות, אשפוזים, חוסר יכולת וואו כישלונות בניהול וקיום מערכות יחסים במגוון הקשרים שונים לרבות עבודה, חברה ואינטימיות. כמו כן, הפרעות אישיות מאופיינות בקושי בטיפול פסיכולוגי, אשר לרוב הינו קשה וממושך ונדרש לשלב עימו גם טיפול תרופתי. קושי נוסף הינו נטייתם של מטופלים המאובחנים בהפרעת אישיות

להפסיק את הטיפול באופן פתאומי ובלתי צפוי.

הפרעות אישיות הן אחת התופעות הפסיכיאטריות הפחות מובנות וקיימים הסברים שונים להבנתן. ההסבר הנפוץ ביותר להפרעות אישיות קשור לפתולוגיות קשות בתקופת הילדות המוקדמת, כאלו הקשורות להפרעה אקוטית ביחסי אובייקט (הקשורה לביסוס יחסים ראשוניים בין הדמות המטפלת והתינוק) וזו משפיעה באופן שלילי על התפתחות עצמי תקין. כמו כן, ישנה סברה שגורמים גנטיים, תרבותיים וביולוגיים שונים גם הם קשורים להפרעות אישיות, אך אין עדות ברורה למקור אורגני. עם זאת, הפרעות אישיות נחשבות לשכיחות ביותר, בין 5-15% מהאוכלוסיה והן מופיעות לרוב עם הפרעות נפשיות אחרות, כגון הפרעות מצב רוח והפרעות חרדה.

ניתן להבדיל את הפרעות האישיות מהפרעות נפשיות אחרות, קרי נירוזות (הפרעות חרדה) ופסיכוזות בהתבסס על רמת החומרה של כל אחת מהן. במדרג ההפרעות הנפשיות- נירוזות נחשבות להכי פחות חמורות, לאחר מכן הפרעות אישיות והחמורות ביותר נחשבות ההפרעות הפסיכוטיות. הסיבה שהפרעה פסיכוטית נחשבת לחמורה ביותר הינה משום שהסובלים ממנה בדרך כלל אינם מודעים לפתולוגיות הנפשיות, בוחן המציאות שלהם לקוי ולפיכך, גם שיקול הדעת ויכולת השיפוט שלהם. בשל בוחן מציאות לקוי, אנשים בעלי הפרעה פסיכוטית מתקשים להבחין בין מציאות חיצונית לסבלם האישי ולא מתנהגים בהתאם לנורמות המקובלות בחברה. כמו כן, אנשים הסובלים מהפרעות אלו נוטים לייחס את בעיותיהם וקשייהם במישורים הרגשיים, החברתיים והתפקודיים לחוסר מזל, לאי הבנות וליחס לא הוגן כלפיהם מצד הסביבה או לנסיבות חיים קשות. אין זה נדיר שאדם כזה ייתפס למחשבות לא הגיוניות שהוא משוכנע ללא ערעור בנכונותן. במקרים קיצוניים תיתכן גם גלישה למצבים פסיכויטיים – לרוב לתקופה קצרה ומוגבלת בזמן. במקרים כאלו ייתכן שיידרש אשפוז ביחידה פסיכיאטרית.

2. לאיזו תת קבוצה של הפרעות האישיות משתייכת הפרעת האישיות הגבולית? מדוע לדעתכם היא-משתייכת לקבוצה זו דווקא?

על פי ה DSM 4, ניתן לסווג הפרעות אישיות לשלוש תת קבוצות: קבוצה ראשונה: התנהגות מוזרה, אקסצנטרית, חשדנית ומתבודדת- אנשים הלוקים בקבוצה הזאת של ההפרעות מתנהגים בצורה מוזרה ויוצאת דופן, ומגלים התנהגויות כאלה החל מגיל ההתבגרות, במגוון של הקשרים (בעבודה, בבית, במצבים חברתיים). ההפרעות הספציפיות בקבוצה זו הינן: הפרעת אישיות פארנואידית, הפרעת אישיות סכיזואידית והפרעת אישיות סכיזוטיפלית.

הקבוצה השנייה של הפרעות אישיות מאופיינת בהתנהגות דרמטית, אמוציונאלית, אימפולסיבית, והיעדר אמפתיה. אנשים הלוקים בקבוצה זו של הפרעות הם בעלי רגשות חזקים, לא יציבים, תפיסה עצמית מעוותת ואימפולסיביות. ההפרעות הספציפיות בקבוצה זו הינן: הפרעת אישיות אנטי סוציאלית, הפרעת אישיות גבולית, הפרעת אישיות היסטוריונית והפרעת אישיות נרקסיסטית.

הקבוצה שלישית מאופיינת בהתנהגות חרדה, תלותית, ופרפקציוניסטית. אנשים הלוקים בקבוצה זו של הפרעות נראים בדרך כלל חרדים או מפוחדים, ובדומה להפרעות האישיות האחרות, הן מתפתחות בתחילת הבגרות, ובאות לידי ביטוי מתמשך במגוון של הקשרים. ההפרעות הספציפיות המשתייכות לקבוצה זו הינן: הפרעת אישיות תלותית, הפרעת אישיות נמנעת והפרעת אישיות כפיתית.

כאמור, הפרעת אישיות גבולית משתייכת לקבוצה השנייה של הפרעות האישיות (התנהגות דרמטית, אמוציונאלית, אימפולסיבית והיעדר אמפתיה). לפי דעתי, הפרעת אישיות גבולית משתייכת לקטגוריה זו משום שהיא מתייחסת בעיקרה לקושי בקיום קשרים בינאישיים ובאינטרקציות חברתיות, קושי מהותי ממנו סובלים אנשים בעלי הפרעת אישיות גבולית. כמו כן, בקבוצה השנייה ישנה התייחסות להפרעות אשר הסובלים מהן לרוב אינם יציבים, בעלי רגשות חזקים, תפיסות עצמית מעוותת ואימפולסיביות. מאפיינים אלו תואמים גם באופן ספציפי את המאפיינים של הפרעת אישיות גבולית, אשר הסובלים ממנה חווים גם חוסר יציבות בחייהם, בעיקר ביחסים בינאישיים, דימוי עצמי והתנהגות רגשית. כמו כן, הפרעת אישיות גבולית אינה מתאימה לתת קבוצות האחרות, למרות שהן גם מדברות על הקושי בקשרים חברתיים, המקור לקושי אינו זהה. ההפרעות בתת קבוצה הראשונה מאופיינות לרוב במוזרות בחשיבה, ובהתנהגות מוזרה שיכולה להקשות בקיום קשרים חברתיים. בתת הקבוצה שלישית, הקושי בקיום קשרים חברתיים קשור כנראה לרגישות יתר שהסובלים ממנה חווים ומאופיינים בעיקר בחרדות, בחששות ובפחדים. לפיכך, נכון לפי דעתי לסווג הפרעת אישיות גבולית לתת הקבוצה השנייה, משום שזו מתייחסת לקושי באינטראקציות החברתיות מתוך מקום של חוסר יציבות רגשית, היותר מתאים למאפיינים של הפרעת אישיות גבולית.

3. אילו סימפטומים המשוויכים להפרעת אישיות גבולית בנייר העבודה על "הפרעות האישיות" מתוארים בסיפורה האישי של סשה? יש לציין כל סימפטום ולגבות אותו בדוגמה מהסיפור האישי המובא כאן-

- כאמור, הפרעת אישיות גבולית מאופיינת בחוסר יציבות במגוון תחומים, כגון יחסים בין אישיים, דימוי עצמי והתנהגות רגשית. להפרכה זו מספר תסמינים, אשר לחלקם ניתן למצוא עדות בסיפורה של סשה:
- הפרעות בזהות: שינויים דרמטיים ופתאומיים בתפיסה העצמית, מבחינת ערכים, זהות מינית ונטיות מקצועיות: "מלאת רחמים עצמיים, מדוכאת כל כך. חשבתי שאף אדם לא יוכל אי פעם להבין את הסבל שלי ואת הקושי".
- יחסים בין אישיים בעלי עוצמה חזקה ויחד עם זאת חוסר יציבות, שיכולים לנוע בין אידיאליזציה לבין פיתות בערכו של האחר: "פעם את חשה נאהבת, פעם לא".